WASHINGTON D C

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 286. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, вівторок, 9-го грудня 1947. No. 286. JERSEY CITY and NEW YORK, Tuesday, December 9, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ГРАНИЦІ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ЗАПЕЧАТАНІ ПРОТИ РОСІЙСЬКИХ ШПИГІВ

Вашинґтон, 7 грудня. — Федеральний уряд почав акцію для рішучого стримання дальших свобідних рухів російських агентів у Злучених Державах під час теперішньої „холодної війни". Це піде впарі з обмеженням свобідного руху всіх чужинців, які прибувають під теперішню пору до Америки. Головна увага уряду буде звернена на стереження границь Злучених Держав проти можливого візду совєтських шпигів з Мексика й Канади. Департамент справедливости зарядив примусову реєстрацію всіх совєтських громадян, які перебувають під пору як члени різних економічних місій. Вони мусять звідомляти іміграційну владу, яка стоїть під доглядом департаменту справедливости, про кожну зміну своєї адреси. Водночас заряджено, щоб усі ново прибуваючі імігранти теж подавали точні адреси, де вони перебувають. Оці зарядження звернені до цього, щоб припинити діяльність чужиних шпигів і агентів. Поліційні агенти звідомляють, що впродовж останнього року вони придержали 200,000 чужинців, які незаконно прибули до Стейтів. Це одначе ще не вистарчальне для стримання чужиниого шпигунства й пропаганди в нашій країні й тому пороблено теперішні строгі зарядження.

СЕНАТОР СМИТ ЗА НЕГАЙНЕ ВІДВОРЕННЯ ГРАНИЦЬ ДЛЯ СКИТАЛЬНИКІВ.

Ню Йорк, 7 грудня, Сін. Г. Александер Смит з Ню Джерзі, який їздив до Европи для студій економіжних і політичних відносин, вийшов з заявою, щоб Злучені Держави негайно відворили границі для „відповідального числа здепласованих осіб" поза теперішну іміграційну квоту. Цю заяву склав Смит на зібранні Кальварійської Протестантської Єпископальної Церкви. Він є того погляду, що Америка повинна стати взірцем для Обєднаних Держав, як розвязати питання скитальнЗиків в Европі.

ПРЕЗИДЕНТ ПОВЕРНУВСЯ ДО ВАШИНҐТОНУ.

Вашинґтон. — Після 5 денних вакацій у Флориді президент Труман повернувся до Білого Дому, щоб кинутися негайно з подвійною енергією до праці. В суботу виголосив президент промову про конечність зберігання природних багатств і „людського духа" з нагоди відтворення нового національного парду в Еверґлейдс Сиіті, а тепер приготовляє послання для конгресу в справі видужання Европи.

БУДУТЬ ПРОВІРЮВАТИ КАЛІЦТВО 30,000

Вашинґтон. — Після сензаційного відкриття надужить пенсіонованого генерала Бенета Е. Мейерса, Рада Персоналу Армії й Маринарки зарядила перевірку каліцтва 30,000 ветеранів. Після перевірки буде устійнене каліцтво кожного і переведена оцінка, кільки платні він має діставати. Пенсія буде залежати від якости каліцтва, отже від ступня неспосібности до праці. Досі признавали засаду цілковитої неспосібности або повної спосібности до праці. Після теперішньої перевірки будуть в майбутності відбуватися періоични перевірки. Ген. Мейерс пішов на пенсію з причини фізичної неспосібности в 1945 р. і діставав місячно по $550, доки внаслідок недавних ревеляцій про надужиття його не позбавили цеї платні.

ПОМЕР КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ УНІВЕРСИТЕТУ КОЛЮМБІЯ.

Ню Йорк. — В неділю ранку 7 грудня помер у 85 році життя пенсіонований президент університету Колюмбія, Николас Ботлер. Він справував цей уряд 44 роки, а в жовтні 1945 року пішов на пенсію, знеможений працею і старістю. Це була замітна людина, яка останніми десятиліттями мала значний вплив на політику Республиканської партії. Перед смертю осліп внаслідок наукових дослідів. З нагоди його смерти наспіли вислови співчуття від найвизначніших людей, починаючи від президента Трумана. Багато телеграм прийшло із заграниці.

18 ЗАЛІЗНИЧНИХ ЮНІЙ СТВОРИЛИ ПОЛІТИЧНУ ЛІГУ.

Вашинґтон. — Наслідуючи дві інші передові робітничі організації, 18 юній залізничників, що їх звичайну звуть братствами, злучилися в одну „Політичну Лігу Залізничої Праці" з метою приготовитися до виборів у наступному році. Політична Ліга обійме 1,250,000 членів. Ліга хоче недопустити до перевибору конгресменів, які голосували за закон Тефта-Гартлія.

ЛІВІ ЕЛЕМЕНТИ КЮ ВИЙШЛИ З ЗІБРАННЯ.

Трентон, Ню Джерзі. — Стейтова Рада Конгресу Індустріяльних Організацій покінчила свою річну конвенцію виборчою боротьбою між правими й лівими елементами. Ліві, побачивши, що вони не перепруть своїх кандидатів, вийшли з зібрання у числі около сотні, а інші стрималися від голосування. Перемогла більшість 964 проти 139 голосів.

„Свобода" нагороджена на конкурсі Загальної Ради Американської Єдности

Ню Йорк, 8. грудня. — На весні цього року Загальна Рада Американської Єдности (Каммон Каунсил фор Америкен Юніті) розписала конкурс на редакційні статті про поборювання групових пересудів в Америці, призначивши три нагороди в сумі 100, 50 і 25 долярів. В конкурсі взяли участь цілий ряд газет, публікованих в Америці в 15 чужих мовах. В склад конкурсового суду входили цілий ряд визначних американських публіцистів і редакторів, між ними: Сеймур Берксон, генеральний керівник Міжнародної Пресової Служби; Ервін Д. Кенгем, видавець „Ди Кришчиен Сайенс Монітор" та заступник президента Американського Товариства Видавців Ґазет; Ирл Дж. Гаррисон з факультету права на Пенсилвенійському університеті; Алвин Джансон ,вислужений президент Нової Школи Соціяльних Дослідів; Ен О'Гер МекКормик з редакційної колеґії Ню Йорк Таймсу, та Ельмо Ропер, директор Перегляду Публичної Опінії.

На конкурсі першу нагороду признано „Іль Проґресо Італьо-Американо", італійському щоденникові в Ню Йорку. Другу нагороду пр 1знано українському щоденникові „СВОБОДА" в Джерзі Сиіті, а третю албанському тижневикові „Діеллі" в Бостоні. Почесно відзначено: „Ель Соль", еспанський тижневик в Сан Бернардіно в Каліфорнії; „Дзеннік для Вшистиіх", польський щоденник в Бофало; „Франс-Амерік", французький тижневик в Ню Йорку та „Ню Йоркер Штатс-Цайтунґ унд Герольд", німецький щоденник в Ню Йорку.

Судді видали свій осуд, не знаючи газети, в якій стаття була надрукована. Прочитавши статтю в англійському перекладі, зробленому самою дотичною редакцією, судді голосували насамперед на три найкращі статті. Їх вибрано окремою застановою з сімох статтей, що дістали найбільше голосів. „СВОБОДІ" признано другу нагороду за редакційну статтю „Пересуди зупиняють прогрес", надруковану в числі з 5-го липня. Повідомлення про вислід конкурсу подала теж американська преса, з Ню Йорк Таймсом на чолі.

УКРАЇНЦІ МІСТА ШІКАҐО В ОБОРОНІ ПРАВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Шикаґо, Іл., 8. грудня. (Телеграмою до Свободи). — У звязку з Першою Панамериканською Українською Конференцією, що відбулася в днях 18—21 листопада в Ню Йорку, українська громада міста Шикаґо влаштувала вчора пісяполудня в залі Шопен Гайскул Одіторіюм українське Віче-Маніфестацію в обороні прав украніського народу та в допомогу його визвольним змаганням. На вічу виступили з промовами учасники ПУКонференції, інж. Дмитро Андрієвський з Бельгії та Андрій Білопольський з Арґентини, як теж місцеві бесідники, о. Степан Решетило і Богдан Пелехович. Ухвалено відповідні резолюції та вислано секретареві стейту і генеральному секертареві О.О.Д. На акцію для оборони України зібрано понад 1,000 долярів.

БРИТАНСЬКИЙ ЕКОНОМІСТ ЗА СТВОРЕННЯ ФРОНТУ СВОБОДИ З АНГЛІЇ И АМЕРИКИ.

Ню Йорк, 7. грудня. — Норман Енджел, британський економіст, який отримав нагороду Нобля в 1933 р., сказав з нагоди богослуження на згадку про шосту річницю Перл Гарбору в англіканській церкві св. Томи, що Британія й Америка повинні створити такі умовини для оборони свободи, щоб не було потрібне йти до війни. Він того погляду, що злука свобідних держав дасть таку силу націям англійської мови, що кожний агресор завагається піти війною проти них. Він пригадав, що держави обєднуються під час війни, а розєднуються після війни, а це знову стає підставою до наступних воєн. Щоби припинити війни, треба обєднуватися під час миру.

„КОРАБЕЛЬ ПРИЯЗНИ" ВІДПЛИВ ДО ФРАНЦІЇ.

Ню Йорк. — В неділю, 7. грудня, відплив до Франції „корабель приязни", навантажений продуктами, дарованими різними стейтами, коли то їхав „поїзд приязни" із Сан Франсиска до Ню Йорку, складений із 100 вагонів. Разом призбирано тоді 4,000 тон, які перевантажено на корабель Амерікен Лідер. Він попливе до пристані Лє Гавр, а звідти набір буде перевантажений на залізниці. Самі кошти морського транспорту винесуть понад $100,000, які покриє корабельна лінії Юнайтед Стейтс Лайнс. Подібний корабель приязни відплине до Італії ще цього місяця, а кошти транспорту покриє та сама лінія.

СТАСЕН ЗА СТРИМАННЯ ЕКСПОРТУ ДО РОСІЇ.

Ню Йорк. — Гаролд Стасен, кандидат на номінацію на президента з рамени Республиканської партії, відновив свої атаки проти Росії, закидуючи їй обструкційну тактику і відверто заявив, що Америка повинна стримати висилку до Росії таких матеріялів, які можуть бути придатні у війні. До таких належать електрична машинерія й інші апарати, які висилаються до Росії в більшій кількості, ніж виносить кількість висиланих до Англії й Франції.

20,000,000 европейських дітей в сльозах, голоді і холоді зустрічатимуть Різдво

Женева, Швайцарія, 7. грудня. — Ню Йорк Таймс з 8. грудня подав зроблений своїми европейськими кореспондентами перегляд великої трагедії европейських дітей, понад 20.000,000 з яких в сльозах, голоді і холоді дожидають недалекого Різдва. В перегляді подається основні дані про положеня дітей, головно воєнних сиріт в поодиноких країнах, виказуючи наявно страшну безодню людської трагедії, що довершується поза кулісами політичного шамотання і ревалізацій. Подана Ню Йорк Таймсом характеристика трагічного положення дітей охоплє майже всі европейські країни, за виїмком тої, де трагедія є найбільша, іменно, крім окупованої і совєтською залізною заслоною відгородженої від світу України.

МОСКВА ВИШКОЛЮЄ ЕВРОПЕЙСЬКУ ПЯТУ КОЛОНУ.

Всі німецькі й австрійські воєнно-полонені переходять в Москві вишкіл підривної роботи.

Відень, 7. грудня. — Всі бувші німецькі і австрійські воєнно-полонені, які протягом останніх 18 місяців були звільнені зі совєтського полону та вернулися назад до своїх країн, перейшли основний комуністичний вишкіл та підготовку до підривної роботи. Після основного вишколу всіх, вибирається окремо спосібних та „відданих" комуністичній справі наці-світв, які ще „завершують" свою комуністично-підривну „освіту" в окремому університеті в Москві. Від приблизно пів року цей вишкіл має сильний протиамериканський характер, бо головним предметом „навчання" є „американський імперіялізм", що, мовляв, намагається насамперед економічно і опісля теж політично „поневолити" весь світ. Вишкіл переводять окремі совєтські інструктори, як теж вже виховані агенти т. зв. Визвольного Німецького Руху, що його очолює гітлерівський маршал зпід Сталінграду, Павлюс. Ствержується, що біля 9% німецьких полонених, головно бувших активних націстів, большевики „переделують" на своїх агентів, завданням яких буде дальша боротьба за здійснення большевицького націзму в світі. В повідомленнях подається подрібні дані про перевишкіл, предмети „навчання" та доручення для дальшої акції, зверненої головно проти Америки та інших демократичних країн.

ПОДАРУНОК ДЛЯ ЄЛИСАВЕТИ ВІД УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ В АНГЛІЇ.

Фокенгем, Англія, в листопаді. — Перевезені тут з табору в Ріміні, Італія, інтерновані британцями українські вояки вислали британській престолонаслідниці Єлисаветі з нагоди її вінчання гарно вирізблені українськими взірцями деревяні касетку і альбум. Престолонаслідниця висловила їм подяку окремим листом.

ПОМІТНЕ ВІДПРУЖЕННЯ У ФРАНЦІЇ

МІНІСТЕР ГОВОРИТЬ ПРО „ВИГРАНУ БИТВУ"; СТРАЙКИ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ.

Париж, 7 грудня. — Хоча організовані комуністами політичні страйки у Франції продовжують паралїжувати ціле господарське і політичне життя, створюючи безпосередню загрозу громадянської війни, сьогодні в країні вже помітне деяке відпруження. Національна Асамблея великою більшістю голосів ухвалила протистрайкові повновласті для уряду, що увійдуть в силу негайно після підписання президентом Оріолем, хоча в основному ці постанови вже тепер здійснюється. Поліція перевела численні арештування, діставши наказ стріляти „в самообороні", якщо зайшла б потреба. Міністер внутрішніх справ Жіль Мош в суботу заявив, що уряд „виграв битву" і сподіваються, що політична кріза буде переможена без кровопролиття громадянської війни. Проте, загальне напруження продовжується. Рівночасно з відкликанням деяких страйків за поворотом робітників до праці в деяких частинах країни, в Парижі заповіджено на завтра і після завтра страйк робітників міського транспорту та „остерігальний страйк" деяких професійних спілок робітників і урядників підприємств публичного користування. Міста Марсей і Ніцца продовжують бути майже в цілости в руках страйкарів. В країні занотовано цілий ряд дальших саботажів, головно на залізниці. Керована комуністами Генеральна Конфедерація Праці видвигнула протипропозиції в справі полагодження страйків, домагаючись крім підвишки платень теж одноразового вирівнання збільшених коштів прожитку у висоті майже два рази більшій, ніж це пропонував уряд.

ДОЛЕС ВЕРНУВСЯ ДО ЛОНДОНУ.

Лондон, 7 грудня. — Джан Фостер Долес, висланий секретаром стейту ґенералом Маршалом, до Парижа для провірки положення у Франції, вернувся сьогодні до Лондону, відбувши цілий ряд розмов з представниками уряду і партій. Безпосередньо перед виїздом Долес мав „приватну розмову" з ґен. де Ґолем. Ствержується, що комуністи докладають усіх зусиль, щоби закрити перед робітниками справу американської допомоги для Франції.

СЛІДАМИ ДУЧЕ: КОМУНІСТИЧНИЙ „МАРШ НА РИМ"

Рим, 7 грудня. — Італійські комуністи сьогодні повторили, хоча і в дещо іншій формі, відомий „марш на Рим", що його був зорганізував Мусоліні після першої світової війни, захоплюючи після того владу в країні. Сконцентрувавши в таємниці біля 20-,000 комуністичних партизанів, вони відбули сьогодні добре зорганізованими військовими формаціями похід по вулицях Риму, дефілюючи перед своїми комуністичними дученятами на гробі Незнаного Вояка, та демонструючи свою силу. Комуністи мали уніформи, але не носили зброї. Їх стягнено з усіх частин країни і невідомо як довго вони залишаться в столиці. Звертається увагу, що італійська реґулярна армія, з карабінєрами включно, на підставі мирового договору не перевижчує 250,000 вояків, велика частина з яких перебуває у Венеції Джулії. В країні назагал панував сьогодні спокій.

В ІТАЛІЇ ЗААРЕШТЕУВАЛИ 60 „СЛОВЯН".

Рим, 7 грудня (АП). — Італійська поліція та карабінєрі зробили сьогодні трус в таборі втікачів в Трані над Адріятиком та заарештували 60 „словян", яких вважають за членів комуністично-російської терористичної організації закордоном. Під час обшуку знайдено більшу кількість зброї та пропагандивної літератури. Подія нагадує недавний обшук совєтського репатріяційного табору у Франції, де теж знайдено зброю.

КОНФЕРЕНЦІЯ В ЛОНДОНІ: „БЕЗ НАДІЇ СПОДІВАЮТЬСЯ".

Лондон, 7 грудня. — На закінчення другого тижня нарад Ради міністрів закордонних справ чотирьох великодержав в Лондоні сьогодні стверджено, що за цей час нічого не досягнено і втрачено остаточно надію, щоб можна було добитись будьякого результату. Проте, наради продовжуються і в найблищому часі сподіються нових совєтських пропозицій. Західні великодержави погодились з думкою,, що конференція не матиме успіху і вже пороблено відповідні заходи на випадок її розбиття. Між іншим, вже приготовано теж нові німецькі гроші для західних зон.

ЕСПАНЦІ ВІДЗНАЧИЛИ АМЕРИКАНСЬКОГО ДИПЛОМАТА.

Мадрид, 7 грудня (ЮП). — Шеф еспанського ґенерального штабу, ґен Рафаель Ґарсія Валіно, удекорував сьогодні високим еспанським військовим медалем асистента американського військового аташе в Мадриді, полковника Алберта Гофмана з Ню Йорку. На церемонії були приявні американський військовий і морський аташе.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3. 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„МАТІР ДЕРЖАВ"

Минулого тижня відбулась в Ню Йорку в Менгетен Сентер маніфентація, влаштована Сіоністичною Організацією з нагоди цього, що Обєднані Держави заявилися за поділ Палестини і повстання жидівської держави. Між бесідниками був мейор О'Дваєр, який проголосивши „Палестинський День", складав жидам побажання. Він заявив, що це ніякий історичний припадок, що жидівська держава народилася в Ню Йорку. У цьому місті, казав посадник, положив Тома Масарик основу під Чехословаччину, тут ірляндські патріоти робили заходи, щоб добитись незалежної Ірляндії й тут „нині повстає жидівська держава як вислід подібних заходів; тому саме Ню Йорк можна справедливо назвати Матірю Держав".

Чому саме Ню Йорк, а не Вашинґтон? Таке питання може насуватись, бо ж навіть на цій маніфестації не складали подяки Ню Йоркові, а скорше Вашинґтонові!

Д-р Емануел Нюмен, президент сіоністичної організації, яка влаштовувала маніфестацію, виразно заявив, що коли в Обєднаних Державах перемогла жидівська мрія, то це треба завдячувати „в дуже великій мірі, а можливо навіть у найбільмій мірі" заходам президента Трумана. Він визнав, що тільки через сильний натиск президента Трумана на Британію знайшлася справа Палестини в Обєднаних Державах. Тому і д-р Нюмен дякував у першу чергу президентові та американському урядові й народові.

З цього виходило б, що властиво заважив Вашинґтон, а не Ню Йорк. Одначе О'Дваєр іншої думки.

Нам теж здається, що посадник сказав правду, коли іде про це, звідки іде та велика сила, з якою рахуються у Білому Домі, чи в конгресі. Ню Йорк був і є дуже важливим центром: фінансовим, політичним і моральним. Тому, що так є, у Ню Йорку мають свій осідок різні пропаґандні бюра, агенції, видавництва і т. п. Загально відоме, яке це важне, що пише нюйорська преса, зокрема, яке становище займає в цій чи другій справі такий часопис як Ню Йорк Таймс.

Усі ці речі набрали ще більшої ваги від часу, коли Ню Йорк став осідком Обєднаних Держав. Тому, що так є, треба й українському загалові в Америці звернути більшу увагу на цю „Матір Держав", особливо, коли думаємо про збільшену акцію в українській справі, коли хочемо здійсняти це, про що говорено на Панамериканській Українській Конференції, якої осідком вибрано Ню Йорк.

Згадуємо за це, щоб теж заставити нюйорських українців до основної ревізії їхнього громадського життя, яке треба обовязково піднести на вищий щабель. Коли цього не буде, то не тільки, що не вивяжемось якслід із наших завдань, але навіть не дістанемо нюйорського мейора, щоб сказав публично про незалежну українську державу таке відважне слово, якого йому не бракувало, коли тепер заговорив про Ірляндію чи жидівську державу в Палестині.

Плян Маршала й факти

Приняття негайної допомоги конгресом для рятунку країн Західної Европи можна вважати довершеним фактом. Таке виходить навіть зі заяв провідників Республиканської групи в палаті репрезентантів, де цей законопроєкт жде на остаточне вирішення, бо сенат уже дав свою згоду.

Негайна допомога, якої сума виносить $597,000,000, це лише частина Пляну Маршала. Вона має на цілі в першу чергу підтримати Францію й Італію у їхній бортьбі з комунізмом, а частинно теж Китай. Зате цілий Плян Маршала закроєний на далеко більшу скалю і обіймає 5-7 більйонів долярів лише на перший рік. Половина цих фондів має бути призбирана в сирих матеріялах або віддана в формі услуг. З цих фондів 70 відсотків має дістати Британія, Франція й Німеччина. Коли йде про фонди в долярах, то европейські країни мусять бути наперед готові перевести стабілізацію своїх валют, отже заперестати дальшого друкування безвартісних паперових грошей, а щойно опісля вони дістануть американські доляри. Цього вимагає засада політичної економії і це передумали наперед економічні знавці.

Від часу, як появився Плян Маршала, тобто від 5. червня б. р., урядові чинники ужили яких 200,000 слів для вияснення цеї справи, а все таки багато людей з пересічної публики, ба навіть і деякі конгресмени, ще не добре розуміють, у чому діло. Цей Плян такий далекосяглий, що його мусить відчути майже кожна людина в Америці. Вже тепер маємо безмясні та іншого роду пісні дні. Це є частина Пляну Маршала у виконанні. Щадимо хліб, а тепер появився заклик до ощадности в нафті, незабаром може прийде ще щось. Люди мусять обмежити свої харчі, свої видатки на одяг, на люксусові речі, на авта і т. п. Підприємства будуть мати визначений пайок сталі й інших сирих матеріялів, навіть і кораблі будуть знати наперед, кільки подорожних можуть доставляти заморе.

Оця загальна програма складена на підставі студій Президентської Комісії Чужинної Допомоги, на чолі якої стоїть секретар торгівлі В. Аверел Гариман. Її підтримав самий секретар Маршал у своїм зізнанні перед конгресовою комісією, а теж підтримали різні комісії, які робили підготову до цього Пляну.

Загальна ідея Пляну Маршала.

Загальна й основна ідея Пляну Маршала така, щоби спонукати промисл і сільське господарство Злучених Держав до постачання заграниці, головно Европі, таких продуктів, яких потребують держави з року на рік — тобто вже в третьому й у четвертому році після війни. Це щось в роді воєнного Ленд-Лізу, на підставі якого одні продукти вивозила Америка до країн союзників, а звідти діставала продукти, яких Америка потребувала. Теж і тепер будуть висилати до европейських та інших країн без огляду на це, чи хто буде мати гроші на заплату, чи ні.

У цім Пляні беруть участь 16 держав і західна Німеччина, яка ще не може зобовязатися, бо не має уряду. На наступний рік видатки на переведення Пляну обраховані на приблизно сім більйонів долярів. Одначе загальний експорт з Америки, як в товарах так і в услугах, буде мати вартість 17 більйонів долярів річно. Згадана Президентська Комісія нараховує, що впродовж дальших чоторьох літ треба буде видати ще 12-16 більйонів у долярах.

Деякі люди зовсім справедливо підіймають питання, чи те все оплатиться і вказують на шкоди, які вже очевидні в Европі внаслідок комуністичного саботажу. З самої негайної допомоги, ухваленої вже сенатом Злучених Держав, має припасти Франції не менше як $200,000,000. Саме в тому часі, коли сенат ухвалював негайну допомогу, комуністичний страйк у Франції спричинив шкоди може й на більшу суму ніж тих двісті мільйонів. Не зважаючи на це, провідники палати репрезентантів вашинґтонського конгресу заповіли, що вони приспішать негайну допомогу в палаті. Але яка то логіка, видавати гроші на Францію, коли водночас таса-ма Франція сама себе руйнує!

Саме в цьом у лежить загадка й її розвязка. Плян Маршала придуманий як фонд на сфінансування оцеї „холодної війни", яку веде Росія проти Америки, хоч бій ведеться тепер у Франції й в Італії. Замісць виповісти Росії стріляну війну, Америка йде проти неї економічною й фінансовою війною. Оце й причина, чому комуністи по цілому світі так лають Плян Маршала й Америку. Росія хоче завалити господарство усіх держав, довести їх до руїни, а потім у першу чергу опанувати Европу. Опісля вона вже лекше розправилась би з Америкою. Це щось таке, як придумав був Гітлєр на спілку з Росією.

Отих 16 держав, що підписали в Парижі Плян Маршала, згодилися піти перебоєм проти комуністичних затій. Франція й Італія відчули на собі перший наступ комунізму. Одній і другій державі приходить з негайною допомогою Америка. Це додає сили й надії державно-творчим елементам в обох державах. Як досі показується, комуністи не мають сили опанувати ні Італії ні Франції, хоч взялися до насильної війни. Значить комуністи в Західній Европі, як сліпе орудя Москви, програють війну, ведену проти Пляну Маршала, а з цим і проти Америки. Саме тому треба поспішити з Америки з негайною допомогою Европі на підставі Пляну Маршала і довести до повної перемоги світової демократії над світовим комунізмом, очолюваним Совєтською Росією.

Проблеми допомогової акції

З прибуттям значного числа нових імігрантів до „обіцяної землі", тобто до Америки виринуло несподівано перед українською громадою нове питання: Як допомогти ново прибуваючим? Це питання не було передбачене наперед і тому воно не було навіть порушене прилюдно ні на зібраннях ні в пресі. А все таки воно прийшло і його треба передискутувати, заки буде запізно.

Коли перед двома роками творено теперішній Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет, то очі всіх були звернені на вирятування наших скитальників від фізичної смерти. Під тим кутом роблено теж старання для добуття державної авторизації, яку після безмежних перешкод вкінці одержано. Швидко одначе показалося, що скитальникам (все одно, чи вони переміщені особи (ДіПі), чи біженці) загрожує масова висилка в Совєти й тому в самих початках треба було звернути акцію в іншому напрямі, ніж було в початках пляновано. Зогляду, що заспокоєнням перших і найконечніших життєвих потреб зайнялася звісна УНРРА, наш Допомоговий Комітет міг присвятити більше уваги на оцю непередбачену небезпеку, тобто на правну охорону скитальників перед примусовою висилкою до Совєтів, чи як загально говориться перед „репатріяцією". Хоч як великі були наші недостачі, то всетаки при спільних зусиллях ЗУАДКомітету, Українського Конгресового Комітету, Комітету Українців Канади вдалося врятувати від репатріяції а з цим і від неминучої смерти кілька соток тисяч українських скитальників.

Про матеріяльну плянову й вистарчальну допомогу збоку самого українського громадянства для цих скитальників не можна було тоді подбати вже тому, що окупаційна влада не дала дозволу на працю нашого Комітету, отже треба було обмежитися на співпрацю з різними міжнародніми допомоговими установами або на доривочну допомогу до таких зон, до яких можна було загалом переслати одяг, харчі, медикаменти. Найбільшим осягом була участь нашого Комітету в звісній організації КАРЕ, яка пересилає харчові пакунки до поодиноких осіб чи до комітетів.

Саме тоді, коли це ділялося на міжнароднім терені, почали прибувати в Америку одинцем і гуртами українські еміґранти з Европи і не всі з них могли відразу найти приміщення й відповідну працю в новій країні. Новоприбувші надіялися, що в Америці дістануть якусь опіку збоку українського громадянства, а як її не було, то почали виявлятись з цього приводу тут і там негодування. Одні з тих негодувань були оправдані, а другі вислідом незнання американських відносин, а зокрема американсько-українського життя.

Не зважаючи на ці взаємні негодування, питання опіки над ново прибуваючими ще й тепер не є наладнане й тому воно стає свого роду „злобою дня". Коли ж ще й досі нема якогось одноцільного пляну допомоги ново прибуваючим імігрантам, особливо таким, які тут не мають ні родини, ні знакомих, хочемо піднести дещо таке, яке вкаже, як цю проблему наладнати.

Отже в першу чергу є обовязком наших громадян помогти новим імігрантам найти мешкання, хоч би навіть у такий спосіб, що хтось дасть якійсь особі чи родині хвилевий захист у своєму домі. Хто не має даху над головою, такий не може думати про працю. Отже мешкання треба наперед. Труд з цим получений, не є великий, хоч такий обовязок для декого може бути дошкульний. Тут навіть нема причини боятися тягару при уділюванні допомоги для ново прибувших. Як лише вони дістануть працю, вони звернуть кошти, ще й подякують за труд. Зрештою, як інакше можна допомогти людині, коли одиниці відмовляються особистої жертви? Поміч з неба не впаде, коли не буде добрих людей.

Інше діло, коли б хто з нових імігрантів перебирав у роботі, домагаючись для себе спеціяльних привилеїв зогляду на свої спосібности чи попередний вишкіл. Коли хто відмовляється від поради, або від вишуканої для нього роботи, тоді вже він сам за це відповідає. Проте й тут треба вважати, щоб таки робота підходила під сили людини.

Коли в деяких більших громадах являються нові імігранти гуртами, тоді треба взятися до такої допомоги організовано, так як полагоджується в нас і інші подібні справи.

Такої наглої хвилевої опіки чи допомоги для нових імігрантів вимагає конечність хвилі, бо з Европи надходять вісті про нову загрозу для існування українських скитальників. Наш Допомоговий Комітет, як і Комітет Українців Канади мусять втримувати в Европі своїх заступників на те, щоб дати знову правну охорону й моральну допомогу скитальникам, яких треба конечно буде переселити з Европи.

Справу опіки над новими імігрантами треба полагодити тепер теж і тому, бо треба надіятись, що в наступному році прибуде вже велике число українських скитальників до Америки, як перейде в конгресі законопроєкт Стратона. Тоді прибуде певно поважне число таких, що будуть без усяких матеріяльних засобів та без рідні і знайомих в Америці. Прибудуть і старші віком, яким не так легко буде можна знайти якусь роботу. Усе це проблеми, над якими треба не тільки застановитись, але які треба вирішити.

Болюча справа

Прибув я зі скитальщини саме в часі, коли тут вирішувалась доля жидівської держави в Палестині. Думаю, що кожний погодиться з тим, що справедливо сталось, що по довгих терпіннях жидів у цілому світі вкінці визнано жидів як націю і признано їм державу на землі їхніх прадідів.

Думаю теж, що коли світ зрозумів і відчув жидівські націоналістичні почування, то тепер і самим жидам буде легше зрозуміти і відчути боротьбу інших народів за свою державність, в тому і боротьбу українського народу. Коли так станеться, наприклад, в українській справі, то я певен, що українсько-жидівські відносини дуже поправляться, а це вийде обидвом народам на користь. Бо ж є фактом, що теж і нині є ще найбільше жидівського населення в Европі таки на українських землях. З цього виходить, що як українцям, так і жидам повинно залежати на тому, щоб між ними були добрі відносини, щоб одні одним помагали, а не одні одним шкодили і з собою ворогували.

Коли про це пишу, то маю причину до цього. Я прибув зі скитальщини, а там я завважив вороже відношення жидів до українців. Такі теж відносини, коли говорити про відношення москалів і поляків до українців. Та москалям і полякам я не дивуюсь, але жидів то таки не розумію, чому вони так поступають. Жиди терплять через німців, а скільки витерпіли українці через тих самих ворогів? Чи не мучились українці масово на невільничих роботах в Німеччині? Чи не були в німецьких концентраційних таборах? Чи не втратила Україна мільйони людських жертв в боротьбі з націстським наїздником? Націсти винищували не тільки жидів, вони винищували масово теж і українців. Так треба ці справи розуміти, бо так дійсно було. Правда, могли бути випадки, де потерпів українець з вини жида, а жид з вини українця. Але який розумний чоловік розтягає такі випадки на цілий нарід? Та де є такий нарід, щоб у нього не було таких випадків?

Знаю, що є жиди, які добре записались в історії України і які нині обороняють чисте українське імя та працюють для справи визволення українського народу. Одначе їх дуже мало. Тому я так бажав би, щоб цей мій голос дійшов до людей доброї волі, як з жидівського, так і українського боку, та заставив обі сторони до серіозної задуми над тим, що треба робити і як поступати, щоб в українсько-жидівських відносинах наступила зміна на ліпше, щоби була між ними співпраця, щоби було взаїмне довіря.

В. Ж.

МИКОЛА ХВИЛЬОВИЙ

ВАЛЬДШНЕПИ

РОМАН, ЩО ІСНУЄ ЛИШЕ В ЛЕГЕНДІ.

(Післямова до першої частини).

1)

„Доводжу до відома своїх літературних однодумців, що кінець свого роману „Вальдшнепи" я знищив...", писав Микола вХильовий в лютому 1928 року зза кордону. Зробив він це на ультимативну вимогу партії та уряду. Чому ця вимога поставлена була саме тоді, коли Хвильовий був закордоном, а не місяць раніше чи пізніше, як він був у Харкові — сказати не легко. Чи тому, що якраз у той час друкувався в журналі „ВАПЛІТЕ" роман „Вальдшнепи", який партія оголосила за одвертоконтрреволюційний і другу частину якого конфіскувала в друкарні разом із шостим числом „Вапліте"? Чи тому, щоб змусити письменника лишитися за кордоном і в той спосіб позбутися з хати невгамованого противника, ліквідувати якого дома було невигідно в той час через його надзвичайний авторитет і популярність? Метод вигнання за кордон тоді був у моді (Троцький).

М. Хвильовий мав у всякім разі вибір: або врятувати своє особисте життя на еміграції, покинувши „театр війни", або ж рятувати життя товаришів в Україні і справу, за яку разом із ними боровся. Дехто дивується: чому він повернувся додому на смерть? Очевидно тому, що дотримувався принципу барона Штайна: „Хто не ділить із своїм народом нужду і смерть, той негідний того, щоб жити серед нього". Очевидно також і тому, що на еміграції і в Галичині українська духовість була і представлялась йому тоді в такому стані, що він неминуче був би увійшов з нею в конфлікт, лишившись і на еміграції, як і дома, ізольованим та зацькованим. Хвильовий належить майбутньому і сьогоднішне як по той, так і по цей бік греблі не приймає його. Отже, з власної волі, а не з примусу він поділив із своїм народом нужду і смерть в той 1933-ий рік. Знищивши „Вальдшнепи" і цією ціною купивши собі право повороту і дальшої боротьби в більш обережних формах, він забезпечив можливість появи ряду п'єс Куліша, праць „Березоля", річного комплекту „Літературного ярмарку", українських фільмів Довженка, українізації вищих шкіл, словом відстрочив на п'ять плідних років розстріл великого культурного відродження.

Тимчасом, поки офіційна преса поширювала покаянний лист Хвильового, викрадений з друкарні примірник шостого числа „Вапліте" з другою частиною „Вальдшнепів" ходив таємно по руках і конспіративно перечитувався цілими гуртками студентської молоді (як і заборонена до друку стаття Хвильового „Україна чи Малоросія?"). Ця друга частина була художньо багато соковитіша і повнокровніша за першу, ідейно ще гостріша і чіткіша. Читаючи її, здавалося, ніби після десятирічного ув'язнення у темній камері вам одчинили раптом двері і ви побачили безбережні соняшні степові горизонти, вихід у яскравий хвилюючий світ України, що після поразок і неволі знову знаходить той дерзновенний визвольний шлях, що був знайдений і загублений великого 1917 року!

Коли перша частина ще тільки готує диспозицію, ніби виконуючи більш сіру підготовну роботу, накреслює схематично любовний та ідейний трикутник, то друга — виповнює по вінця намічену схему живим життям. Тут любовний трикутник Ґнна - Карамазов - Аґлая загорається вже символічним полум'ям трагічного історичного змагу трьох сил: сірої все-пожираючої трясовини нового імперського бюрократизму, опозиційного українського комунізму і наростаючих незломно-молодих діяльно-творчих сил Українського Відродження. „Тут кінчається мистецтво і диха доля і земля" — говорив Б. Пастернак про подібного роду одверту творчість під совєтами. Дійсно, це палюче дихання долі й історично-соціяльного грунту чуєте ви на своїх щоках, читаючи навіть другорядні описові місця другої частини роману, як ось цей малюнок степової природи українського півдня:

(Кінець буде).

ПРАЦЯ

Злученого Українського Американського Допомогового Комітету

(Звіт, зложений д-ром Володимиром Галаном на нарадах Українських Допомогових Комітетів з різних американських країн, які відбулися в Ню Йорку 21. листопада 1947)

Розвиток країни та його ідеологічні основи впливають у великій мірі на розвиток та структуру усіх її громадських та державних установ. Це відноситься теж до Злучених Держав П. Америки, конституція якої вже сто пятьдесять років тому загарантувала громадянам певні права і вольності, а державні і приватні інституції якої мають уряд з народу, вибраний народом і на службі народові. Щоби забезпечити ці вольності, Американська система дуже береже засади поділу функцій заряду, бо накопичення в одних руках звичайно доводить до тиранії і тоталіризму.

Маючи на увазі загально американські поняття організованого життя а зокрема харитативної її частини, створено в Америці зовсім відрубну установу, якій доручено одну тільки ділянку нашого народного життя, а це ділянку харитативну. Загальні збори членства ЗУАДК дня 22. лютого ц. р. це ствердили і розмежували працю ЗУАДК від політичної праці як найосновніше.

В той спосіб ЗУАДК став загально харитативною організацією американських українців без огляду на їх віроісповідання чи політичну приналежність. Праця ЗУАДК мусить бути ведена безперервно і без огляду на політичні конюнктури та бути цементом, який сполучав би цілу нашу суспільність в самаританській праці в користь українців в цілому світі. Треба додати, що праця ЗУАДК почалась в найбільш непригожу для нас політичну конюнкруру, а проте, вона досягнула величезні успіхи.

Праця Комітету.

Щоби здати собі справу, що досягнув Комітет в своїй двоілітній праці, треба поглянути назад, коли армії аліянтів займали перші европейські береги, коли тут йшла страшна нагінка навіть проти назви українець. І зовсім слушно на зборах в Шікаго при кінці 1945 року один з бесідників назвав виступ ЗУАДК бортьбою українського Давида проти московського Ґоліята, тодішнього Рошен Вор Реліф. Бо Рошен Вор Реліф діставав 9 мільйонів від американського уряду і його представник мав відвагу публично заявити, що він є проти уділення дозволу нашому Комітетові, бо він буде помагати тільки „втікачам від совєтського права (Фюджітіфс оф Совєт ло). Та не так важне, що говорив представник Рошен Вор Реліф, але те, що він говорив це від імені українських груп, які піддержували Рошен Вор Реліф та доносили до уряду у Вашинґтоні, що українські скитальці в Европі це небезпечні люди, які вже плянують третю війну на спілку з німцями та ніякої помочі їм не давати, а гнати в тюрми. Згадую це тому, щоби ми всі розуміли, що найбільший опір в одержанні дозволу був з боку таки наших людей та найгірш нікчемна і подла робота і тепер ведеться таки нашими „власними силами". Так як сонце побороє темряву, так і праця та успіхи З. У. А. Д. К. побороли усі трудноці і ми майже **чудом** одержали усі дозволи та права харитативної американської інституції.

Беручи під увагу етаповий наш розвиток, можна ствердити, що успіхи ЗУАДК проявляються головно в трьох напрямках, а це:

1) Загально громадського значіння,
2) Допомогові,
3) Міжнародні.

Перші віча та збори з рамені той новоствореної організації ще в 1945 р. внесли нову віру та нове життя в наші розбиті большевизмом громади. В той час большевицькі агітатори займали високі державні позиції і боротьба з ними такій групі, як наша виглядала безвиглядна. Большевицькі агенти інфільтрували наші організації а навіть наші церкви. Та мало-помалу, громада за громадою вертали в національний табор і своїми жертвами та працею відроджували наше життя.

Допомогові успіхи викажуть найкраще числа, а вони такі:

Протягом двох років по день 15. ц. м., загальні приходи З. У. А. Д. К. виносять приблизно $300,000 (297,192), а загальні розходи $225,685.00 так, що готівка з днем 15. ц. м. виносить приблизно суму $72,000.

Зі суми поданих видатків вже закуплено і роздільно харчів, медикаментів та книжок на суму $65,000, а тепер додатково закуплено 3,000 харчових пачок вартости $30,000. На спроваджения сиріт видано $23,000. На поміч переселенцям в Бельгії вислано $10,000. Франції (Дім включно) $28,-500.00, тут враховано поміч пластунам в сумі $2,000. Італії $21,000.00 (табір Ріміні). Швайцарія, студенти $2,000.00. Бюро в Льондоні $8,000.00. Пакунків КАРЕ вислано до усіх країн, головно Австрії та Німеччини, як рівнож Італії Польщі та Чехословаччини на суму $43,580.00.

Допомога йшла теж до поодиноких осіб і то починаючи протезами, окулярами, возиками для людей без ніг аж до вишукування метрик по наших громадах, поміч у висилці та виготовці афідевітів і врешті відділи пошукувань за рідними. В тому тільки відділі зголосилось дотепер поверх 17,-000 людей з яких біля 9,000 нам вдалось злучити з їх рідними тут в Америці чи Канаді а то і Південній Америці. Дуже цікавий приклад стався як раз сьогодня, де Американська амбасада в Варшаві, сконстатувала горожанство одного нашого чоловіка і він матиме вже всю охорону американських законів (Харитчак). Тут мушу згадати ще другу поміч, а це в одежі та взутті. Жіноча секція ЗУАДК. в Ню Йорку спакувала та вислала до Европи 900 бейлів одежі на поверх 100,000 фунтів та 10,000 пар обуви. Правда, в порівнанні до числа наших скитальців це тільки дрібна кількість та все ж вона дуже заважила на визнанні нашої організації. Могло б здаватися, що вся ця праця була ведена без пляну, без організації і т. д. Та так воно не було. Від самого початку ми старалися внести пляновість та регулювати поміч після наших сил. Бо і людські потреби, недостачі голод і холод це наче рвуча ріка, якої не стримають навіть сильні тами. Все ж таки мало-помало ми ввели порядок в допомогову акцію, завели контролю на скільки вона можлива та встановили певні правила допомоги. Цим правилам підчиняються не тільки скитальці в Европі, але і наші люди в Америці, які бачать наглядно, що одинока правильна харитативна поміч це організована поміч. Хто хоче обійти ці правила, цей шкодить допомоговій акції.

ЗУАДК робив теж і заходи для переселення. В часі мого побуту в Парижі, французький уряд дав свою згоду на переходові візи для українців, за яких наш комітет дасть запоруку. Цю справу мав вести дальше місцевий Комітет, однак досі їх успіхи невеликі. Погляди наших людей, що Франція небезпечна країна, мав багато впливу і на працю французького нашого Комітету.

Після моєї поїздки до Европи та в переговорах з Армією в Франкфурті нам вдалось врешті прорвати залізну заслону до окупованих зон в Німеччині і на основі договору З. У. А. Д. К. з IPO з дня 26. вересня та оперативного договору в Гайдельбергу з дня 6. листопада наш Комітет став рівноправним Допомоговим тілом, яке має нести поміч українським скитальцям а рівночасно бути дорадчим тілом Військової влади та IPO в справах українських скитальців та їх переселення. В той спосіб ми одержали це, за що вели невпинно боротьбу протягом цілих двох років. Як затяжною була ця боротьба, можна здати собі справу, коли на зборах директорів, деякі до послідної хвилі сумнівалися чи вдасться нам це досягнути. Ставши однак на вершку наших бажань перед нами відкривається нове поле для плянової вже праці. Праці, яку бачитимуть вже чужинці та цілий світ і після якої судитимусить нас та наші державнотворчі і організаційні здібности.

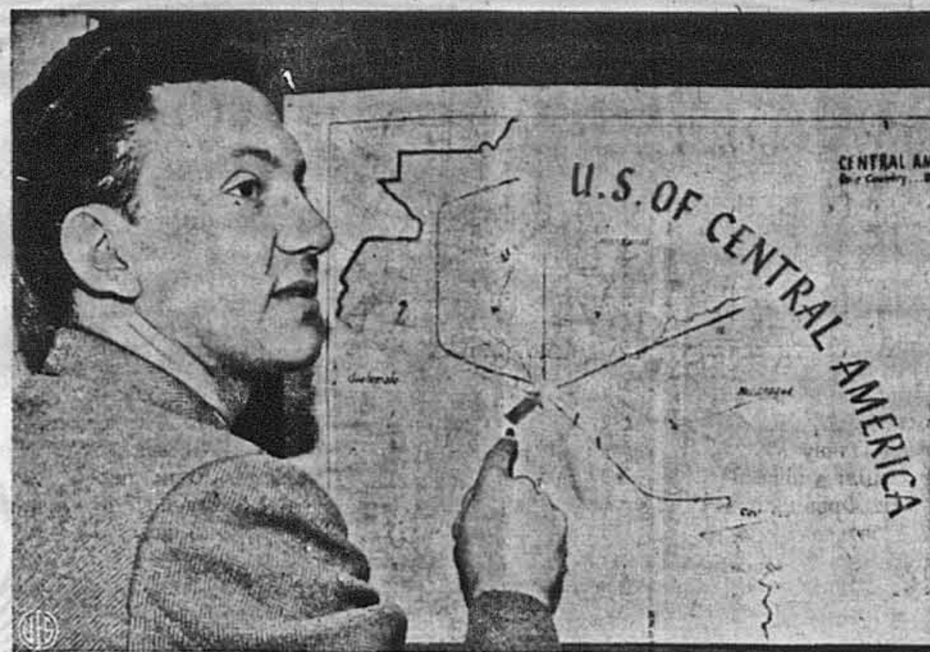
Яка ж праця перед нами?

Перед нами плян праці, предложений IPO в Женеві та затверджений IPO в Гайдельбергу і військовою владою в Франкфурті. Це поміч негайна у формі харчів, одягу та взуття:

2) Перевишкіл **іміграції**.
3) Поміч в переселенню.

Для виконання цього пляну переводимо кампанію за 250,000 фондом. Прохаємо наші братські Допомогові Комітети в Аргентині, Бразилії та других південно Американських республиках прийти нам з допомогою. З Канадою ми вже маємо тісний договір та віримо, що спільні зусилля принесуть нам повні успіхи.

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

ЗА ОБЄДНАНУ ЦЕНТРАЛЬНУ АМЕРИКУ.—Луїс А. Іказа, років 23 з Сікараґви, президент студентської організації п. н. Про-Юнії Центральної Америки, показує на мапі, як він та його організація уявляють собі Спілку Держав Центральної Америки. Така Юнія мала би бути правдиво демократичною і доброю обороною перед комуністичною пропаґандою.

ЩО ПИШУТЬ?

Сумні й радісні враження з вістей про українське життя в Америці.

З листа, писаного в Австрії 11 листопада до свояків у стейті Ню Джерзі.

Буває в листопаді ще бодай один ясний день, коли блестять дерева і решта листя мерехтить чудовими красками веселки на тлі синього неба... Ми, українці, мали такий день — День 1 Листопада 1918 р. Не тривав він довго — на превеликий жаль. Людська злоба й нахабність не дали діждатися навіть першої річниці, але в серцях тих, які його переживали, буде він в памяті до останнього їхнього віддиху. І я його переживала і це був найкращий день мойого життя.

Мої Дорогі! Минулого тижня дістала я Вашого довгого листа й доляр. Дякую за одне й друге. Нераз думаю собі, чому то треба була аж таких важких часів, щоби ми з собою перепізналися. Коли ще у Львові я вичитувала в наших газетах згадки про Вашого сина, як він працює з Америки для української справи, то я лише дивувалася, що з отого малого хлопчини, що бігав поміж нами, виросте народний діяч. Нераз я хотіла написати, але не мала адреси. Як рада була б я дістати листа від Д., але такого щирого, як пишете Ви самі, та нажаль, він не знає писати по українськи. А коли б я була колись писала до нього з рідного краю, то може він був би відписував мені нашою рідною мовою. Та все таки він добра людина, коли висилає харчові пачки з КАРЕ для своїх земляків, котрих він не памятає або не знає. Пізнати, що в нього українська душа, хоч може мови нашої не знає. Та коли там в Америці чи в Канаді таке водиться, що української мови вживається лише на сцені, то він із тим, що вміє, є зовсім впорядку.

Читала я в канадським часописі статтю Ганни Арабської — це освічена і надзвичайно відважна жінка — якже вона докоряє усім за нехтування рідної мови, за некультурність, за пиятики і то словами ядерними, гострими. Мушу до неї написати, бо такий менше більше образ мала я про життя в Канаді, коли пильно „переглядала пресу звідтам. Все дописі про смашні, добірні страви, про велику забаву, а при цій нагоді аж 7 долярів на скитальців, та ще кожного осібно виписують, хто дав 20 центів хто 50, а хто доляра.

Коли б наші заокеанські брати знали, яку велику поміч дають своїм землякам поляки, балтійці, а от хоч би й австрійці. Тут, де ми живемо, до тої малої закутини Австрії приходить величезна кількість посилок з харчами, одягами, матеріями, очевидно новими, а ще більше пачок КАРЕ. А тутешні околиці і люди війною цілковито не знищені, все в порядку, бо від літ мешкають на місці і добре їм поводиться. Я не хотіла вірити, бо менімчому здавалося, що то найліпша і найбільш жертвенна таки наша еміграція.

Наші вміють плакати над недолею свого народу, та воно зовсім непотрібне, бо з того плачу нікому з потребуючих лекше не стає. Подумайте лише, скільки вони спровадили в Америку людей, яких треба б зберегти, які могли б дати величезний вклад в українську культуру й науку. Спроваджує тільки найближча родина своїх рідних — приїжджає донька чи син до батька, чи ще деяких кілька осіб, то роблять зібрання, прийняття і називають те „історична стріча", бо дехто з тих приїзжих хоче бути великим героєм і фантазує, як то він бачив в Станиславові „цілі бочки очей і язиків помордованих большевиками українців і стільки крови, що найвищий чоловік втопився б".' Очевидна річ, що всі приявні, перед якими такий чоловік говорив, плакали, так страшно плакали, що ціла заля тряслася від стогін й ридання".

Читаю це й не маю слів, щоб Вам висказати те, що думала. Не вже ж правда, дійсна правда замало страшна, щоб треба ще хоробливої фантазії? Кому воно потрібне, як не комуністам, котрі з того будуть кувати зброю і заперечувати, що всі їх звірства були лише видумками?

Але, як удасться дістати там таких людей, яким був покійний проф. Мельник, що багато пережив і міг те все передати не лише сучасним, але й будучим поколінням, бо був це поет і письменник, то таких нема кому привитати. Не мав нікого зі свояків, який там належав би десь до відділу; не було кому його представити, зробити прийняття; не було кому зробити „історичної стрічі". І він відійшов знесилений, змучений... Коби Ви, мої Дорогі, знали, як дуже любив він свої гори, свій Яблонів, як страшенно тужив за ними і як молив Бога, щоб дав йому ще їх побачити. Я знаю, що де ми не поїхали б, то ніде не найдемо ані вдоволля, ані щастя, ані радощів, бо те все можна зазнати тільки на рідній землі.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Делегат на минулий Конгрес Комітету, А. Шандровський переслав від громади Кортіс Бей, Мд., жертву $131 разом з привітом на Панамериканську Українську Конференцію; Делегат відділу 218 У. Н. Союзу з Кемпбел, О., на минулий Конгрес Комітету, М. Стахура, переслав $100, а це $74.31 з Листопадового Свята, $10 з каси від. 218 У. Н. Союзу, від членів відділу $8.50, а саме: $1.50 С. Шибеляк, а по $1: Й. Стахура, С. Стахура, . Мельник, І. Падучак, Н. Корецький, Т. Лабай, М. Ткачишин, а делегат М. Стахура доложив від себе $7.19, так що разом це дало суму $100; Злучені Українські Організації міста Клівленд, О., $100; Від. 34 Укр. Золотого Хреста з Гемтремк, Міш., $10; С. Романко з Шікаго, Ілл., $2.

ЛИТОВСЬКИЙ ЧАСОПИС ПРО КНИЖКУ МАНІНҐА.

У литовськім щоденнику „Драугас" („Приятель") в Шікаго з 28. листопада помістив о. д-р І. Прунскіс, парох римокатол. церкви св. Юрія довшу рецензію про популярну „Історію України", написану проф. Кларенсом А. Манінґом. Критик пригадує читачам „Драугаса", що український нарід нараховує понад 40,000,000 душ, що Україна лежить по обох боках Карпат, а при цій нагоді згадує ще й про Карпато-Україну і так вводить читача в саму працю проф. Манінґа „Ди Стори оф Юкрейн", видану в Ню Йорку накладнею „Философікал Лайбрері".

На підставі книжки пригадує о. Прунскіс відродження Галицької України, започатковане Маркіяном Шашкевичем, опісля переходить до колишньої України під царями і згадує про цілковиту заборону української мови з 1863 р. Згадавши про це, він виказує далі життєздатність українського народу, коли після того всього він таки спромігся створити свою незалежну державу в 1917-1918 рр.

ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

(Видана в Канаді).

о. А. Трух, ЧСВВ. **Українська мова**, граматика української літературної мови — підручник для юнацтва. Видавництво оо. Василіян, Мондер, Алберта, Канада, 1947.

Книжка звичайної вісімки, обіймає 128 сторінок. Частина перша обговорює звуки; частина друга — слова; третя — складню. У вступі на 8 сторінках подані основні відомости про мову й граматику, а на кінці додані о. П. П. Горішним, ЧСВВ., в англійській мові завваги про українську мову для таких, що знаючи англійську мову, хотіли б узятися за вивчення української мови. Крім цього доданий ще словник вибраних слів із наголосами. Граматика написана людиною, відомою з глибокого розуміння своїх релігійних та громадських обовязків. Для фахової оцінки книжки треба знавця української мови, особливе в її післявоєннім розвитку. Та саму появу цеї праці треба повитати.

„ОДИНОКА АМЕРИКАНСЬКА АРМІЯ НАС ОХОРОНЯЄ".

В листі з 26. жовтня 1947 з Мюнхен до свояків у Питсбурґщині пише скиталник:

Цього місяця прийшло 36 хлопців з Української Повстанської Армії з Галичини через Чехію до Німеччини. Кажуть, що між тими хлопцями є деякі з околиць Стрия. Мабуть довідаюся від них про ті околиці. Наразі вони замкнені американцями й до тепер не можна було з ними бачитися.

Ми як ті блудні діти шукаємо притулку по чужих, нам ворожих державах, але одним ми є вдоволені, що ще одинока американська армія нас охороняє та помагає нам у тих важких часах. Це люди доброї волі, люди, які вірять у правду, в Бога. Дякуємо Богові, що додає нам сили та здоровя те все переносити.

Нас українців у Німеччині живе около 300,000. Деякі держави хочуть нас забрати до себе на роботу до вуглевих копалень. Так деяких забрала Бельгія на роботу, деяка частина виїде до Франції й Голяндії. Був у нас міністер рільництва з Канади та обіцяв, що українців в скорому часі прийме Канада до різних робіт. Ми розуміємо, що нам робити, хочемо записатися та виїхати до Канади...

У Німеччині цього року було дуже гарне літо і тепер гарна осінь. Щодня майже лину думками ген до рідного краю, до нашого села. Важко жити на вигнанні, але духа не трачу. Піддержую себе минулим переживанням і вірю, що по тих переживаннях наш нарід вийде свобідний, вільний, самостійний...

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

Скитальники пишуть історію найновійшої доби.

Українці, що тепер в Европі на скитальщині, пережили Другу Світову Війну. Пережили й те, що було перед війною. Переживають тепер і повоєнне лихоліття. Тож знають вони багато про те, що недавно пережив і що тепер переживає український нарід. Їх, як самовидців недавніх подій, попросив минулої весни Осередок Української Культури й Освіти, щоб вони описали у своїх спогадах недавно минуле.

Ще на весні 1947-го року Осередок Української Культури й Освіти оповістив в европейських українських часописах на скитальщині **Конкурс** на писання спогадів про недавно минуле, особливо про часи від початку Другої Світової Війни. І досі прийшло до двадцять більших рукописів спогадів. Деякі з них і на кілька сот сторінок друку машинкою. У таких спогадах описана майже кожна ділянка життя українського народу. Скитальники описали не тільки свої особисті переживання, але й те, що навкруги них відбувалося. Наприклад, один талановитий музикант з Києва дуже цікаво описав свої шкільні переживання від 1930-го до 1941-го року. Тепер пише про своє життя на скитальщині. Другий визначний громадянин, що був довгі роки на засланні по різних концтаборах Сибіру й далекої півночі, описує те пекло на землі та долю українців. Ще інші скитальники описали, як поводилися большевики й німці з українцями в часі недавньої війни. Взагалі описали скитальники недавні події на українських землях як самовидці. Тож всі їх спогади представляють цінний матеріям для нас, для будучих поколінь, і для історії України найновішої доби.

А що Конкурс на спогади кінчиться аж у березні 1948-го року, то Осередок сподіється отримати багато більше рукописів. Проце Осередок має повідомлення від авторів. Автори найкращих спогадів дістануть грошеві нагороди. І такі спогади треба буде видати книжками.

Нераз скитальники звертаються до Осередку з просьбою, щоб допомогти їм — всяко: просять афідевітів, посилок з поживою, навіть паперу до писання... І треба їм допомагати. Крім спогадів, потрібно б видати й інші праці скитальників. І чим може, Осередок скитальникам допомагає. Поможе й більше, коли стало та щедро буде допомагати і йому українське громадянство. Тепер радісний передріздвяний настрій і віримо, що в такому настрою наше свідоме українське громадянство надішле щедрі дари для Осередку. Всякі жертви просимо надсилати до:

UKRAINIAN CULTURAL AND EDUCATIONAL CENTER
P O. Box 3093,
Winnipeg, Man., Canada

Різдвяні забави „КАРЕ".

Ню Йорк, Н. Й., 1 рудня, 1947. 25 грудня відбудуться великі Різдвяні забави при місіях організації „КАРЕ" в Австрії, Бельгії, Болгарії, Чехословаччині, Ірляндії, Фінляндії, Франції, Англії, Німеччині (в американській, французькій та британській зонах і в цілім Берліні), в Греції, Мадярщині, Італії, Голяндії та вПольщі.

Гостями на такій забаві будуть бідні родини, що живуть в тих країнах, господарями — службовці, приятелі органзації КАРЕ, які рішили спільними стараннями внести трохи радости на Різдво тим, кого вони обслуговували пакунками та матеріялами.

Для дітей, які прийдуть на забаву, буде там одяг, забавки та різні гри. Для жінок — сукні, черевики, плащі, костюми, щітки до волосся та інші речі. Для чоловіків — плащі й костюми. Не забудуть і немовлят.

Справу Різдвяних забав започаткував комітет з 600 службовців КАРЕ — 50 Брод Стрит, Ню Йорк. — Зроблено заклик до всіх, хто працює в ріжних відділах КАРЕ — в складах, у відділі транспорту, звязків, чи рахунковім — аби приносили одяг, т. п. Ця новинка скоро поширилася.

КАРЕ, не-прибуткова організація, яка висилає свої пакунки з Америки до Европи, сама почала діставати пакунки зі всіх кінців Злучених Держав, що призначалися для роздавання на Різдвяних забавах.

Бизнесові організації, які звичайно впаковують пакунки для КАРЕ, запропонували впакувати все, що призначено для Різдвяних забав. Вантажні фірми запропонували свою співпрацю аби перевезти своєчасно до Европи. Поставщики тих матеріялів, що входять у звичайні пакунки КАРЕ з продуктами або з матеріялами, прислали більше тих річей, як жертву від них.

Джексон Врайт — голова комітету службовців КАРЕ — заявивши, що трицять великих скринь з Різдвяними дарунками вже пливуть морем до вісімнадцяти місій КАРЕ в Европі, казав:

„Десяти-доларовий пакунок КАРЕ є найкращим подарунком, для кожного в Европі. Ми, службовці КАРЕ, посилаємо свою пайку пакунків КАРЕ, аби довести загальне число КАРЕ пакунків, що висилається денно до Европи на Різдво, до яких 20,000. Але ми хотіли зробити щось більшого. Вісімнадцять Різдвяних забав при місіях КАРЕ в Европі — це є наш особливий спосіб вислову побажання „Веселих Різдвяних Свят".

ЯК СОВЄТИ ПЕРЕТЯГАЮТЬ СТУДЕНТІВ НА СВІЙ БІК? Совєтська управа тої частини Берліна, яка є під совєтською контролею, зарядила, щоб дати студентам Берлінського Університету по 20 фунтів картопель в додатку до їх пайки. На картині бачимо студентів, які таскають бульбу зі школи домів. Кажуть, що це є совєтська пропаганда, яка хоче такими способами здобувати німецькі симпатії до Совєтів.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

12,574 Любович Варвари з дому Кутна родом з Зарваниці (Золочів), Миц Марії з дому Кутна д. Евдокії з Мірецьких, Кутний Кароля с. Гната від Мирецький Володислава.

12,575 Самбір Павла і Марії, Ковтун Теклі, Пашук Олександра і Люшньовський Льва з с. Сороцька (Скалат-Тернопіль) від Погорілець Юлії д. Миколи.

12,576 Добранський Михайла с. Івана з с. Монастирець (Рудки) від Малик Анастазії з дому Добранська.

12,577 До рідних Лещишин Насті, Олюньки і Параскевії з с. Плавуча Велика (Бережани) від Лещишин Петра.

12,578 Дзюба Онуфрія стрийка з с. Воля Райнова (Самбір) від Гонко Марії з дому Дзюба д. Андрія.

12,579 Конишак Михайла і Василя вуйків від Сенедяк Івана з с. Галівка (Самбір).

12,580 Юнко Івана, Гриня, Туз Михайла з с. Дивотир (Рава Руська) від Юнко Миколи.

12,581 До батька Явірницький Степана і вуйків Івана і Василя від Явірницький Юрка з с. Студенний (Сянік).

12,582 Хандога Матвія, Могила Григорія з с. Грусятич (Бібрка) від Басараб Степана.

12,583 Гадик Василя і Петра вуйків з Лупкова від Жеребна Олени д. Якима з с. Душатина (Сянік).

12,584 Пипко з дому Сагайдак Розалії сестри а теж тіточ. брата Лисейко Степана від Сагайдак Олекси с. Тимка з с. Ліненка Мала (Турка).

12,585 Кіржецький Івана брата с. Василя з с. Діброва (Рогатин) від священика брата Кіржецький Степана.

12,586 Родак Гриця і Марії з с. Фільорник (Новий Санч) від сестри Родак Олі.

12,587 До мами Тростянецька Софії зам. Юрис від Тростянецька Анастазії з с. Манаїв (Зборів).

12,588 Кот Дмитра та односельчан з с. Чорний Острів (Бібрка) від Костецький Петра.

12,589 Яцків Василя з с. Жирова (Жидачів) від Кос Василя.

12,590 Лукіянчук Никодима, Федик Миколи, Климко Демка від Гнідець Павла з с. Забіря (Рава Руська).

12,591 До рідних Білоус Корнієнка, Параньки, Катерини та сестрінка Володимира всі з с. Городищ Великих (Тернопіль) від Білоус Василя.

12,592 Іваніцька Ефрозини з дому Куба від Куба Івана з с. Сушиця Велика (Добромиль).

12,593 Сусол Михайла від Сусол Николая брата.

12,594 Яцентий Івана і Миколи вуйків з с. Чернів (Рогатин) від Яцентий Михайла з с. Чернів - Букачівці.

12,595 Семіоник Анни тітки, з с. Бані Котовської (Борислав) від Борис Степана с. Евки Семіоник.

12,596 Бортник Панфіля Максимовича вуйка з с. Тальок (Новгород-Волинь) від Матвійчук Марусі.

12,597 Гиряк Марії д. Семена і Анни з с. Загутень, родини Савчаків Ольги з дому Мохнацька д. священика та всіх знакомих з с. Загутинь (Сянік) від д-р Савчак Нестора с. свящ.

12,598 Тихоміров Николая родж. в Черкасах (Україна) від Александров Марії.

12,599 Пошукую братів на скитальщині Василя і Івана Васильців з с. Завидовичі (Городок) Саврук Катерина з Америки.

12,600 Мартинюк Івана вуйка з с. Лешнів (Броди) від Мартинюк Володимира.

12,601 До Преосв. Владики Арсенич був. свящ. в с. Деркачі (Харківщина) (перебув. в Канаді) від Ждаха К.

12,602 Боднар Степана і сестри Кеклі, Дусяновський Михайла, Петра і Івана, Цьопик Григорія і Микитів Івана від Хома Григорія з с. Денисів (Тернопіль).

12,603 Заверюха Анни тітки і її дітей Олі і Данилка з с. Черниховиць (Збараж) від Репета Евгена з Мозолівки.

Голоситись на адресу:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно,** хай вишле таке оголошення впрост до
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

По ваших ділах нас судитимуть ваші діти. Ви зробите велике і благородне діло, висилаючи негайно свою жертву на допомоговий фонд З.У.А.Д.Комітету.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

—o—

ШІКАГО, ІЛЛ. — Сестр. Благовіщення, від. 125, повідомляє членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 14 грудня, в год. 1. пополудні, в парохіяльній гали при Оклей і Райс ул. З огляду на важні справи, а саме: звіти уряду, контр. комісії, вибір уряду принимання нових членів, точність членів пожадана. — Ксеня Плитик, предс.; Петронеля Яворська, кас.; Іванка Подола, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ШІКАГО, ІЛЛ. — Повідомляємо члениць Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 216, що **річні збори** відбудуться 14. грудня, в галі парохіяльній, в годині 2. пополудні. Обовязком усім члениць є прийти на ці збори вибрати уряд, почути звіт з цілого року і заплатити свої вкладки. Також приведіть своїх кревних і знайомих, щоби вписати в члени У. Н. Союзу. — Анастазія Синіцька-Заготинець, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Подаємо до відома членам Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, що **річні збори** відбудуться в неділю, 14. грудня, точно в год. 1:30 попол., в сали де звичайно. На цих зборах буде вибір уряду на 1948 рік. Просимо молодих членів прийти на ці збори і взяти активну участь у виборі уряду. Дорогі молоді члени, ваш обовязок є перебрати уряд на 1948 рік, бо ж це ваше майно, котрого ви повинні стерегти. Горніться до У. Н. Союзу і вписуйте своїх знайомих. — А. аПтра, рик. секр.

ВИНДЗОР, ОНТ. — Повідомляємо всіх членів відділу 341 ім. Ю. Головінського, що **загальні річні збори** відбудуться 14. грудня, в У. Н. Домі, 1039 Оттава ул., в год. 2:30 пополудні. Просимо всіх членів прийти численно, щоби вибрати уряд на 1948 рік. Заразом просимо членів принести свої місячні вкладки. Тако жпросимо не членів, котрі хотіли би вступити в члени У. Н. Союзу, також прийти і виповнити членські аплікації. — І. Стодольний, голова; І. Касіковський, секр.

МкКІСПОРТ, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від. 132, повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться 14. грудня. На цих зборах буде вибір уряду на 1948 рік. Тому всі члени обовязково повинні бути приявні.

СЕГІНАВ, МІШ. — Тов. Український Клюб, від. 309, повідомляє своїх членів, що **річні збори** і вибір уряду на 1948 рік відбудуться в неділю, 14. грудня, в домі члениці Теклі Платко, 3333 Карлтон Ровд, у год. 1. пополудні. Неявивші на збори члени підлагають карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Олена Федусь, предс.; А. Варян секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 14. грудня, в годині 12:30 пополудні, в Домі Від. У. Н. С., 845 Н. Вестерн Еве. Просимо членів прийти на час. — За уряд: Г. Бобик, предс.; М. Фединський, кас.; В. Пилипів, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє своїх членів, що **річні збори** і вибір уряду відбудуться в неділю, 14. грудня, в годині 1. пополудні, в У. А. О., 2965 Карпендер ул. Просимо всіх членів і члениць прити на збори. — Уряд.

КЕМПБЕЛ, О. — Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє своїх місцевих і позаміцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 14. грудня, точно в год. 2. пополудні, в Нар. Домі, 165 Гордон Еве. Уряд Тов. надіється, що члени розуміють вагу річних зборів і том усподіється, що всі прийдуть вислухати річний звіт урядників і контролі та виберуть уряд на 1948 рік. Також будуть важні справи до рішення. Довгуючих членів взиваємо вирівнати свій довг. Урядники і члени 218 від.! Коли дорожите рідною організацією У. Н. Союзом, в котрім ви членом майже більшу половину свого життя, то старатесь хоч при кінці кампанії приєднати кілька нових членів, або приведіть на річні збори ,а сикретар радо зробить все, що треба, а ви будете мати за це кредит і нагороду від Товариства і У. Н. Союзу. Не явившийся на річні збори член підлягає карі згідно з ухвалою. — За уряд: М. Ткачишен, предс.; С. Стахура, кас.; М. Стахура, секр.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ
ЗБОРИ УКР. НАР. СОЮЗУ
КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ПОШУКУВАННЯ

МИКОЛА КОБРИН
(син Юлії Знак з Гриників) пошукує
ДМИТРА ЗНАК
(родом з Дрогобича), стрийка своєї мами, або прочих членів родини.
MYKOLA KOBRYN
(13b) München
Freimann — Funk Kasserne,
Block 6/108
Germaky (U. S. Zone)

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Mr. & Mrs. Gabrowski the parents of our deceased Lodge member Mrs. Anne Kieryk wish to express their sincerest thanks to her family: Sister Mrs. Barbara Steli & husband James, Sister Mrs. Steffie Dasko & husband, Brother Wm. Gabrowski & wife Helen, Brother Jos. Gabrowski, Sister Mrs. Eleanor Sawchak & husband Andrew. — To her beloved husband Joseph and his parents Mr. & Mrs. Kieryk. To the pall-bearers who were members of the Ukrainian Jr. Women's League. To the members of St. Mary's Lodge 112. To all relatives & friends who offered flowers & Mass to the deceased. And to all who visited her during her term of painful illness.

The deceased Aane Kieryk was an active member of St. Mary's Lodge 112 together with her immediate Gabrowski family.

ТАРЗАН ч. 1742. Нума загрозою.

WHILE LITTLE KIMBU PLEADED VAINLY FOR JANE TO ESCAPE---

--TAGA AND MOLAT ARRIVED!

MOLAT LEAPED TO THE AID OF HIS FRIEND BUT TAGA UNCEREMONIOUSLY GRABBED JANE---

--AND STARTED FOR THE HUT AND SAFETY. JANE'S SCREAMS RANG IN THE FOREST.

MEANWHILE, NUMA, FINDING HER ESCAPE HINDERED BY TARZAN'S CLUTCHING FINGERS, TURNED TO FINISH HIM.

Саме тоді, як малий Кімбу благав Джену, щоб вона тікала... ...прибули Таґа й Молат.

Молат прискочив на допомогу своєму приятелеві, а Таґа безцеремонно вхопила Джену під паху...

...й пігнала з нею до колиби й безпеченства. Оклики Джени розносилися в лісі.

Тимчасом нума, побачивши, що вона не зможе втечи тому, що Тарзан тримався її гриви, рішила покінчити з ним.